

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: У-813/04
Бања Лука, 10.10.2007. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрше, као предсједника вијећа, те Јанка Нинића и Фикрета Кршлаковића, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Снежане Црнојевић, у управном спору по тужби Р. К. из Б. (у даљем тексту: тужилац) против рјешења тужене управе број 04-473-26/04 од 24.5.2004. године, у предмету експропријације, у нејавној сједници одржаној дана 10.10.2007. године, донио је

ПРЕСУДУ

1. Тужба се уважава, оспорени акт се поништава.
2. Жалба тужиоца против рјешења Подручне јединице Г., број 17-473-3/01 од 10.02.2004. године такође се уважава, ово рјешење поништава и предмет враћа том првостепеном органу на поновни поступак.
3. Ова пресуда у свему замјењује оспорени акт.

Образложење

Оспореним актом одбијена је жалба тужиоца против рјешења Подручне јединице Г. број 17-473-3/01 од 10.02.2004. године, којим је одбијен његов захтјев за експропријацију непокретности уписаних у з.к. ул. бр. 68 к.о. Р. П. – уз образложење да нема услова за примјену члана 9. Закона о експропријацији, јер да домаћинство тужиоца није пољопривредно домаћинство, а да преостали дио његовог „имања чини цјелину са кућом, која је према налазу и мишљењу вјештака, добро очувана и у употреби“, те да је он за штету коју трпи остварио право на сталну новчану надокнаду.

Против тога акта тужилац је по свом пуномоћнику М. С., адвокату из Б., благовремено поднио тужбу овом суду, којом оспорава његову законитост. Према подацима којима располаже овај суд, адвокат С. није уписан у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске, нити Адвокатске коморе Федерације Босне и Херцеговине, па отуда не може да заступа физичка и правна лица пред судовима у Босни и Херцеговини с обзиром на одредбе члана 29. став 1. Закона о адвокатури Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 37/02). Међутим, тај недостатак у подношењу тужбе отклоњен је ургенцијом коју је тужилац непосредно упутио овом суду препорученом пошљицом дана 6.6.2007. године, којом тражи да се предмет по тој тужби приоритетно узме у рад, чиме је он, у суштини, одобрио тужбу поднесу у његово име по адвокату М. С. (члан 309. став 4. Закона о парничном поступку, "Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03, 85/03 и 74/05).

У тужби се наводи: да је у овој управној ствари првостепени орган у два наврата уважавао захтјев тужиоца да му се експропришу преостале напријед наведене непокретности, али да је тужена страна некритички, уважавајући жалбе корисника експропријације, првостепена рјешења поништила и предмет вратила првостепеном органу на поновни поступак; да у поновљеном поступку није вршена допуна доказног поступка, већ да је на истом чињеничном стању првостепени орган извео другачији закључак, „што је непримјерно“; да је тужиоцу експроприсано више од 70 % његових непокретности, тако да од преосталих непокретности „не може да живи нити их може користити“; да су те преостале непокретности по култури ливаде IV класе, удаљене свега сто метара од депоније лапорца и јаловине; да је у међувремену депонија проширена све до дворишта његове куће, тако да их само дијели пут; да су тиме и двориште и кућа

постали неупотребљиви, као и ливаде; да корисник експропријације дано-ноћно врши извожење јаловине и лапорца теретним возилима, тако да се и тиме онемогућава мирно коришћење преосталих непокретности; да је сада у пензији и да би непосредно користио предметне непокретности, али да је то у насталим условима немогуће; да је његова сестра живјела у његовој кући извјесно вријеме као избјеглица из Сарајева, бјежећи од већег зла, али да сада ни она ту више не живи; да му се чини стална штета, тако да би морао ради обештећења да подигне нову тужбу, што би изискивало и ново вјештачење, али да тиме извор штете не би био отклоњен; да је оспорени акт (као и првостепено рјешење) заснован на погрешној примјени материјалног права. Предлаже да се тај акт „укине“.

Тужена страна у свом одговору остаје код разлога из образложења оспореног акта и предлаже да се тужба одбије као неоснована.

ЈП Рудник и термоелектрана Г., А.Д. Г., заинтересовано правно лице за исход поступка у овој ствари у смислу одредаба члана 16. Закона о управним споровима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 12/94 – у даљем тексту ЗУС), важећег у вријеме подношења тужбе, такође оспорава тужбене наводе и посебно наглашава да се тужилац не бави пољопривредом, односно да „основни доходак његовог домаћинства никад није био приход од пољопривреден дјелатности“ и да је сасвим извјесно да такву дјелатност не би обављао ни сада кад је у пензији. Предлаже да се тужба одбије као неоснована.

Размотривши тужбу и оспорени акт по одредбама члана 39. ЗУС-а, затим одговоре тужене стране и заинтересованог правног лица, као и цјелокупне списе предметне управне ствари, овај суд је одлучио као у диспозитиву ове пресуде из слиједећих разлога:

Из списка предмета произлази да је тужиоцу у периоду од 1975. до 1991. године у више наврата експроприсано пољопривредно земљиште у укупној површини од 83617 м² и да је сада у току поступак експропријације у предмету Подручне јединице Г. број 17-473-71/07 и његове к.ч. бр. 757/1 ливаде зване Лужић, треће класе, у површини од 3263 м², уписане у зк.ул. бр. 68 к.о. Р. П, што би значило да му је експропријацијом обухваћена површина његовог земљишта од 86880 м², тако да би му остала само површина од 21300 м², на којој се налази и његова кућа. Из налаза и мишљења вјештака пољопривредне струке, дипл.инг. Љ. П., који се налази у списима предмета, произлази да се у непосредној близини тих преосталих непокретности обавља дјелатност заинтересованог правног лица и да је тужиоцу у поступку експропријације одузето сво плодно земљиште, изузев парцеле зване Лужић, површине 3263, која се налази око 300 метара од копа рудника, тако да је „исушена и да власник од ње нема никакве користи“. Додаје се да се преостало земљиште и кућа налазе на удаљености од свега сто метара од депоније лапорца и јаловине, да су изложени струјању вјетра са јужне стране, који доноси остатке лапорца, тако да их чини неупотребљивим. А из стручног налаза вјештака В. В, професора биологије, произлази да усљед дјелатности корисника експропријације, чађ и пепео падају на околно земљиште и продиру у његове дубље слојеве, те да тако загађују у мјери да је оно изгубило плодност и да на њему „не могу да живе биљке и животиње“.

Полазећи од тих доказа, овај суд налази да у проведеном управном поступку њихова оцјена није дата на начин предвиђен одредбама члана 10. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02) и да је последица тога и погрешна примјена одредаба члана 9. Закона о експропријацији ("Службени гласник Републике Српске", бр. 8/96 и 15/96), важећег у вријеме доношења оспореног акта и првостепеног рјешења у предметној управној ствари (сада члан 11. Закона о експропријацији – "Службени гласник Републике Српске", бр. 112/06 и 37/07). Наиме, стоји чињеница да се тужилац и његова породица не баве земљорадњом. Међутим,

тужена страна занемарује чињеницу да из проведених доказа произлази да је услед досадашњих експропријација и дјелатности корисника експропријације онемогућено нормално коришћење преосталог дијела непокретности. А под појмом коришћења подразумијева се не само непосредно лично коришћење, већ и коришћење давањем другим лицима на коришћење уз накнаду или без накнаде. У конкретном случају потребно је имати у виду да је тужиоцу остало нешто мање од једне петине површине земљишта које је имао прије експропријације и да је на том земљишту кућа у непосредној близини депоније корисника експропријације, која се и даље пуни, те да су ту и друге штетне имисије (бука, прашина и сл.). У таквој ситуацији јасно је да тужилац није у могућности да те преостале непокретности нормално користи, а та чињеница представља основ за уважење његовог захтјева у смислу одредаба члана 9. став 1. (сада члан 11. став 1.) Закона о експропријацији. Чињеница да он остварује накнаду штете због штетних имисија на тим преосталим непокретностима, није таквог значаја да би његов захтјев чинило неоснованим.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да су оспореним актом остварени разлози из члана 10. став 1. тачка 1. и 3. ЗУС-а, па се отуда тужба у овом управном спору уважава, тако да се тај акт поништава на основу одредаба члана 41. став 1. и 2. ЗУС-а и истоверемено на основу одредаба члана 41. став 3. ЗУС-а, уз истовремену примјену одредаба члана 227. став 2. Закона о општем управном поступку, жалба тужиоца против напријед наведеног првостепеног рјешења уважава на начин да се то рјешење поништава и предмет враћа првостепеном органу на поновни поступак.

У поновљеном поступку првостепени орган је у обавези да у року од тридесет дана, рачунајући од дана примитка ове пресуде, донесе ново рјешење, којим ће одлучити о захтјеву тужиоца у предметној управној ствари уз уважавање правног схватања и примједби овог суда, које су обавезујуће и за тужену страну – у смислу одредаба члана 61. ЗУС-а.

Записничар
Снежана Црнојевић

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Амила Подрашчић